

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1996-1997

18 april 1997

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heer Jos Geysels –

**houdende wijziging van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening,
gecoördineerd op 22 oktober 1996,
wat de thermische isolatie en de ventilatievoorzieningen van gebouwen betreft**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Nog steeds wordt in een groot deel van de nieuwe en vernieuwde gebouwen elektrische weerstandsverwarming geïnstalleerd, hoewel elektrische verwarming zowel om ecologische als om sociale redenen geen goede optie is.

Momenteel bedraagt de penetratiegraad van elektrische verwarming in Vlaanderen ongeveer 7 %. In het "Nationaal uitrustingsprogramma inzake de middelen voor productie en transport van elektrische energie 1995-2005" van het BCEO stelt men dat het elektriciteitsverbruik in de residentiële sector in de periode 1983-1994 gemiddeld met 4 % per jaar is gestegen, en dat elektrische verwarming en elektrische waterverwarmers samen ongeveer een derde van deze stijging veroorzaken. In het referentiescenario voor de toekomst stelt men dat men rekening houdt met een neergaande trend inzake het gebruik van elektrische verwarming in nieuwe woningen, maar geeft men geen concrete cijfers.

Ecologische argumenten

Elektrische accumulatieverwarming verbruikt gemiddeld ongeveer 78 % meer primaire energie dan verwarming op aardgas. Bij het opwekken van elektriciteit treden immers forse energieverliezen op die, meestal via koeltorens, als warmte in het milieu terecht komen. Zelfs de modernste elektriciteitscentrales op aardgas (de zogenaamde STEG-centrales) hebben slechts een rendement van 55 %. Wanneer de elektriciteit bij de verbruiker aankomt, bedragen de verliezen al meer dan 50% (waarbij we ook rekening houden met de transportverliezen). In de meeste gevallen is het dan ook rationeel niet verantwoord elektriciteit te gebruiken om gebouwen of sanitair water te verwarmen.

We willen hier ook verwijzen naar de beleidsbrief "Naar een duurzaam energiebeleid in Vlaanderen" in april 1991 ingediend door de toenmalige Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, N. De Batselier (Vlaamse Raad, Stuk 498 (1990-1991) – Nr. 1), waarin onder meer wordt gesteld: "De afremming van het gebruik van elektriciteit voor ruimteverwarming heeft een gunstige invloed op de CO₂-uitstoot. Immers de CO₂-uitstoot waarvoor een elektrisch verwarmde woning indirect verantwoordelijk is, blijkt groter te zijn dan de CO₂-uitstoot bij aardgasverwarming,

zelfs indien de elektriciteit geleverd wordt door een productiepark bestaande uit 2/3de kernenergie. Gaat men ervan uit dat de elektriciteit geleverd wordt door een STEG-eenheid, dan zal een elektrisch verwarmd gebouw ongeveer evenveel CO₂ lozen in de atmosfeer als een gelijkaardig gebouw verwarmd met steenkool en zelfs dubbel zoveel als eenzelfde gebouw voorzien van aardgasverwarming."

We verwijzen ook naar het Vlaamse CO₂/REG Beleidsplan dat op 15 juni 1994 goedgekeurd werd en het ontwerp van een geactualiseerd CO₂/REG Beleidsplan van het Vlaamse Gewest waarin "het ontraden van basisverwarming d.m.v. elektriciteit in de residentiële" en het "vermijden van elektrische ruimteverwarming in de tertiaire sector" zijn opgenomen.

Sociale argumenten

De lagere investeringskosten – samen met de reclamecampagnes – verklaren waarom elektrische verwarming een vrij grote doorbraak kende. In het "Nationaal Belgisch programma ter vermindering van de CO₂-uitstoot" van juni 1994 staat: "Kandidaat-bouwers beschikken over onvoldoende objectieve informatie over de reële globale verwarmingskosten van hun toekomstige woning ; zo maken zij soms een keuze die uitsluitend rekening houdt met de investeringskosten."

Het gebruik van elektrische verwarming is echter duur. Een onderzoek van Test-Aankoop in 1992 met betrekking tot de verschillende centrale verwarmingssystemen, concludeert: "Rechtstreekse elektrische verwarming is de duurste oplossing. Rechtstreekse elektrische verwarming is eigenlijk enkel verantwoord in een buitenverblijf of in een klein, zeer goed geïsoleerd hoofdverblijf. Maar zelfs tegen nachttarief blijft elektriciteit een dure energie." (Test-Aankoop Magazine, nr. 344, mei 1992). Deze resultaten worden door Test-Aankoop in 1994 bevestigd, het blijkt (opnieuw) dat: "alle elektrische systemen duurder zijn, ook al zijn de installatiekosten gevoelig lager dan bij de andere systemen". Centrale verwarmingssystemen met aardgas, stookolie en propaan zijn goedkoper. (Test-Aankoop Magazine, nr. 364, maart 1994).

Er zijn ons geen cijfers bekend over het aandeel van elektrische verwarming in de sociale woningbouw noch over het aandeel in woningen die opgetrokken worden om te verkopen of te verhuren. Juist in dat segment van de woningbouw kan elek-

trische verwarming aantrekkelijk zijn voor de 'bouwheer' omdat de hoge verbruikskosten toch niet voor zijn rekening zijn maar doorverzekerd worden aan de koper of verhuurder.

Reclame voor elektrische verwarming

In het "Nationaal Belgisch programma ter vermindering van de CO₂-uitstoot "van juni 1994 wordt gepland" om met de elektriciteitssector een sectorakkoord af te sluiten om te onderzoeken hoe reclame en promotie van elektrische verwarming als hoofdverwarming verboden kan worden.". In de "Eerste Belgische Nationale Mededeling conform artikels 4 en 12 van het Verdrag" van januari 1997, wordt bij de uitgevoerde maatregelen voor het verbieden van publiciteit door de productie- en distributiemaatschappijen, voor het Vlaams Gewest, het volgende vermeld: "De Vlaamse elektriciteitsverdelers hebben, ter gelegenheid van het Vlaams Energieoverleg, toegezegd om te stoppen met de betreffende promotiecampagnes.".

We stellen hoe dan ook vast dat de elektriciteitssector nog steeds reclame maakt voor elektrische verwarming, en die verwarming zelfs voorstelt als een techniek van Rationeel Energie Gebruik. Er wordt misschien minder reclame gemaakt voor directe elektrische verwarming, maar wel nog duidelijk voor andere systemen en met name voor de zogenaamde 'ecokachel'. We verwijzen hiervoor naar 2 brochures, die anno 1997, respectievelijk door IMEWO en IVERLEK worden verspreid :

IMEWO, *Onze energie voor het milieu en uw comfort. Elektrische verwarming.*

Elektrische verwarming wordt comfortabel, zuiver, veilig én zuinig genoemd. Er wordt onder meer gesteld : "*van alle systemen heeft elektrische verwarming het hoogste rendement*". Daarbij "vergeet" men te vermelden dat bij de elektriciteitsopwekking in België de meeste energie verloren gaat. De ecokachel wordt zuinig en milieuvriendelijk genoemd.

IVERLEK, *Elektrische verwarming, eenvoudig comfort. Warm water en elektriciteit, zuinig comfort.*

Accumulatieverwarming wordt voordelig, milieuvriendelijk, praktisch en zuinig genoemd. Over de ecokachel zegt de brochure : "*Door te opteren voor de Ecokachel maakt u een heel milieubewuste keuze. Kiezen voor dat systeem is actief meewerken*

aan de doelstellingen van Rationeel Energie Gebruik (REG).".

Ook opmerkelijk is dat er bij de tweede editie van de "Energiewedstrijd voor architecten" georganiseerd door Electrabel en de gemengde intercommunales, nog steeds twee categorieën zijn namelijk een voor aardgasverwarming en één voor elektrische verwarming (Bouwbedrijf, 21 maart 1997).

Situatie in Denemarken en Zwitserland

In Denemarken is elektrische weerstandsverwarming verboden in die gebieden waar aardgas of stadsverwarming beschikbaar is.

In Zwitserland is integrale elektrische weerstandsverwarming met een vermogen hoger dan 3 kW aan een vergunning onderhevig (Ordonnance visant une utilisation économe et rationnelle de l'énergie du 22 janvier 1992). De voorwaarden om een vergunning te krijgen, zijn zo strikt dat elektrische weerstandsverwarming de facto verboden is. Een vergunning is enkel mogelijk als een aansluiting op aardgas en stadsverwarming of de installatie van een elektrische warmtepomp onmogelijk is.

Doelstellingen van dit decreet

Dit decreet beoogt nieuwe installaties voor elektrische weerstandsverwarming als hoofdverwarming in veruit de meeste gebouwen te verbieden. Elektrische bijverwarming (bijvoorbeeld voor in de badkamer) valt hier niet onder.

De piste die we daarbij willen volgen is – analoog aan Zwitserland – om een verbod in te stellen op integrale elektrische weerstandsverwarming met een totaal aangesloten vermogen groter dan 3 kW. Het totaal aangesloten vermogen wordt berekend door de vermogens van de verschillende elektrische verwarmingstoestellen toebehorende aan één enkele warmte-afnemer samen te tellen. Door het verbod te koppelen aan een bepaald vermogen, is elektrische verwarming nog toegelaten :

- voor een woning die zeer energie-efficiënt is ontworpen (goede isolatie, goed gebruik van zonnewinsten) ;
- voor kleine gebouwen zoals weekendverblijven,... ;

– als bijverwarming in bijvoorbeeld de badkamer.

De concrete inhoudsbepaling van de "regels betreffende de hoofdverwarming" moet met een besluit van de Vlaamse regering gebeuren.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 2

In dit artikel wordt ernaar gestreefd via het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996, een verbod in te stellen op elektrische weerstandsverwarming met een aangesloten vermogen groter dan 3 kW.

Artikel 3

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Jos GEYSELS

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Artikel 59 van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996, wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 59

Geen vergunning als bedoeld in artikel 42, § 1, 1° en 7°, van dit decreet kan worden afgegeven dan wanneer is voldaan aan de regels betreffende de thermische isolatie, de ventilatievoorzieningen en de verwarming, vastgesteld door de Vlaamse regering."

Artikel 3

Dit decreet treedt in werking op een door de Vlaamse regering vast te stellen datum en uiterlijk op 1 januari 1999.

Jos GEYSELS
